

ویروس تازه آمریکا برجام برجام

جام جم از سلسله اقدامات اخیر آمریکا در تقابل با توافق هسته‌ای گزارش می‌دهد

جام جم از سلسله اقدامات اخیر آمریکا در تقابل با توافق هسته‌ای گزارش می‌دهد؛ ویروس تازه آمریکا برجام برجام

مواضع دونالد ترامپ و نزدیک شدن به موعد ارائه گزارش رئیس‌جمهور آمریکا به کنگره درباره وضعیت پایبندی ایران به توافق هسته‌ای، برجام را بیش از هر زمان دیگری متزلزل کرده است؛ بخصوص این‌که محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان هم پیش‌بینی کرده ترامپ احتمالاً در گزارشی که قرار است تا چند هفته دیگر (15 اکتبر/ 23 مهر) به کنگره ارائه کند پایبندی ایران به تعهداتش در برجام را اعلام نخواهد کرد.

وقوع چنین اتفاقی در کنار عهدشکنی‌هایی که از زمان آغاز اجرای برجام تاکنون از سوی آمریکا انجام شده است عملاً همچون ویروسی به جان توافق هسته‌ای افتاده و جز پوسته‌ای از آن باقی نگذاشته است چرا که آمریکا در یکی دو سال گذشته نیز با وضع تحریم‌ها و تهدید سایر کشورها درخصوص تعامل با ایران از بهره‌مندی تهران از منافع برجام جلوگیری کرده‌است.

سناریوی حفظ برجام و فشار بر سایر طرف‌ها

دولت ترامپ به موجب قوانین این کشور باید تا 15 اکتبر گزارشی درباره پایبندی یا عدم پایبندی ایران به توافق هسته‌ای تقدیم کنگره این کشور کند و نشانه‌ها حکایت از آن دارند که ترامپ در این گزارش تأییدیه مربوط به پایبندی ایران به برجام را صادر نخواهد کرد. در صورت اتخاذ چنین تصمیمی، کنگره آمریکا برای تصمیم‌گیری درباره بازگرداندن تحریم‌ها علیه ایران، 60 روز زمان خواهد داشت.

براساس گزارش‌ها ترامپ که چندی قبل برای سومین بار تعلیق تحریم‌های کنگره علیه ایران را تمدید کرده است با این کار مسئولیت تصمیم‌گیری درباره برجام را به عهده کنگره گذاشته و از این طریق می‌خواهد بر سایر اعضای 5+1 برای اصلاح برجام خوانده فشار بیاورد.

به اعتقاد مقامات آمریکایی، برجام سه نقص عمده دارد؛ لغو محدودیت‌ها در مورد مسائلی از جمله میزان ذخیره اورانیوم با غنای پایین ایران بین 2025 تا 2030، شکست برجام در ممانعت از توسعه موشک‌های بالستیک از سوی تهران و تبصره‌های ضعیف در مورد بازرسی تأسیسات نظامی ایران.

اکنون رئیس‌جمهور آمریکا تلاش دارد با تهدید به خروج از برجام سایر طرف‌ها را راضی کند تا بخش‌هایی از برجام را بازنگری کنند، اما این موضوعی است که مقامات کشورمان از جمله رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه بصراحت آن را رد و تأکید کرده‌اند که برجام یا به همین شکل باقی می‌ماند یا کلاً کنار گذاشته خواهد شد.

ظریف در تازه‌ترین موضع‌گیری در این زمینه در گفت‌وگو با آسوشیتدپرس گفت: هرگونه مذاکره دوباره بر سر برجام به مثابه افتادن در باتلاقی است که در نهایت هیچ‌کسی قادر به بیرون آمدن از آن نخواهد بود.

اختلاف میان آمریکا و روسیه

علاوه بر ایران برخی دیگر از طرف‌های برجام نیز مخالفت خود را با درخواست‌های آمریکا اعلام کرده‌اند. همین مساله واکنش آمریکا را نیز به همراه داشته و نیکی هیلی، نماینده آمریکا در سازمان ملل که تاکنون بارها موضوع بازرسی آژانس را از تأسیسات نظامی ایران مطرح کرده با صدور بیانیه‌ای روسیه را به تلاش برای ممانعت از تشدید بازرسی‌های آژانس از ایران متهم کرد.

به گزارش فارس، هیلی با این ادعا که نباید تفاوتی میان سایت‌های نظامی و غیرنظامی باشد، ادامه داد: «به نظر می‌رسد که برخی کشورها می‌خواهند از ایران در برابر بازرسی‌های بیشتر محافظت کنند. در نبود بازرسی‌ها، توافق هسته‌ای یک وعده پوچ است.»

یکی از بهانه‌هایی که نیکی هیلی به آن متوسل شده است، استناد به بند «T»؛ ضمیمه نخست برجام است که بعضی اقدامات از جمله استفاده از برخی اقلام با کاربری دوگانه و برخی شبیه‌سازی‌های رایانه‌ای را محدود می‌کند. آمریکا می‌خواهد مدعی هستند این بند، ساز و کار نظارتی مناسبی ندارد و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی باید برای حصول اطمینان از اجرای این بند، مجموعه گسترده‌ای از مراکز غیرهسته‌ای ایران را مورد بازرسی قرار دهد.

اما میخاییل اولیانوف، مدیر بخش کنترل منع گسترش جنگ افزارهای هسته‌ای وزارت خارجه روسیه با رد فشارهای ضدبرجامی آمریکا، اعلام کرد: هیچ دلیلی وجود ندارد که آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درخواست بازرسی از مراکز نظامی ایران را ارائه کند.

به گزارش ایرنا، وی افزود: این‌گونه اظهارات مقام‌های آمریکایی حاکی از تلاش برای تحمیل دیدگاه‌های ملی خود بر دیگر طرفین برجام از جمله آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است.

در همین حال، شبکه بلومبرگ گزارش داد آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با درخواست‌های دولت آمریکا برای فاش کردن اطلاعات محرمانه ایران مخالفت کرده و مقامات این سازمان مجبور شده‌اند اصول اولیه توافق هسته‌ای را برای آمریکایی‌ها توضیح دهند.

سناریوی خروج از برجام

در کنار سناریوی حفظ برجام و تلاش برای اصلاح بندهایی از توافق هسته‌ای، سناریوی دیگر، بازگرداندن تحریم‌های ضدایرانی از سوی کنگره است که عملاً به معنی خروج واشنگتن از برجام است.

پیش از این مسئولان عالی‌رتبه نظام، واکنش کشورمان در مقابل خروج آمریکا از برجام را (که به منزله پاره کردن توافق هسته‌ای خواهد بود) بروشنی تشریح کرده‌اند، اما در هفته‌های اخیر شاهد طرح‌ها و آگره‌هایی از سوی برخی مسئولان از جمله وزیر خارجه درباره واکنش ایران بوده‌ایم.

به گزارش ایرنا، ظریف در گفت‌وگو با شبکه خبری الجزیره در نیویورک گفت: اگر آمریکا از برجام خارج شود، ما هم گزینه خروج از توافق را داریم و هم گزینه‌های دیگر.

وی در نشست با سردبیران نشریه‌های انگلیسی‌گاردین و فایننشیال تایمز، «گزینه‌های دیگر» را به چگونگی برخورد دیگر اعضای جامعه بین‌المللی با آمریکا وابسته دانسته و گفته اگر اروپا، ژاپن، روسیه و چین تصمیم به همراهی با ایالات متحده بگیرند، آنگاه به گمان من دیگر، پایان توافق خواهد بود.

وی با اشاره به واکنش تهران به لغو احتمالی برجام از سوی واشنگتن گفت: ایران غنی‌سازی اورانیوم و دیگر فعالیت‌های برنامه هسته‌ای خود را در سطحی پیشرفته‌تر از پیش از سر خواهد گرفت. البته فعالیت ما همیشه صلح‌آمیز خواهد بود، زیرا عضویت در ان.پی.تی وابسته به این توافق نیست، ولی محدودیت‌هایی را که به عنوان طرفی از چانه‌زنی‌های این توافق پذیرفته‌ایم، رعایت نخواهیم کرد.

ظریف افزود: ترامپ متن، روح و همه جوانب توافق هسته‌ای را نقض کرده است.

پیش‌بینی سخت درباره رفتار اروپا در مقابل آمریکا

البته وزیر خارجه کشورمان ابراز امیدواری کرده که اروپایی‌ها مقابل اقدام آمریکا در خروج از برجام بایستند. وی با اشاره به قانونی در اتحادیه اروپا مبنی بر این‌که در صورت اعمال محدودیت از سوی آمریکا به شرکت‌های تجاری اتحادیه اروپا، باید از آنها حمایت شده و اقدامات متقابل علیه آمریکا انجام شود، تاکید کرد: بسیاری گفته‌اند که

اروپا در نظر دارد چنین اقدامی را در پیش بگیرد.

به گزارش فارس، جرت بلانک، معاون یکی از هماهنگ‌کنندگان سابق امور برجام در وزارت خارجه آمریکا نیز تصریح کرد که تصمیم «دونالد ترامپ» برای لغو برجام می‌تواند به شکافی میان آمریکا، اروپا و سازمان ملل منجر شود که این امر برای رابطه اروپا و واشنگتن فاجعه‌بار است.

جان کری، وزیر خارجه پیشین آمریکا هم در مقاله‌ای در روزنامه واشنگتن پست نوشت: آمریکا در صورت خروج از برجام متحدان اروپایی خود را از دست داده و این پیام را به جهان ارسال می‌کند که به عهد خود پایبند نیست.

با وجود چنین اظهارنظرهایی درباره احتمال موضع‌گیری‌هایی از سوی اروپا در مقابل اقدامات ضدبرجامی آمریکا، این مساله را نباید فراموش کرد که کشورهای قاره سبز در دوران اوج برجام در دوره اوباما نیز اگرچه به وظایف برجامی خود عمل می‌کردند اما همچنان در همکاری شرکت‌های بزرگ و بانک‌های بزرگ بین‌المللی با ایران، مشکلات فراوانی وجود دارد. با این حساب وقتی آمریکا به صورت عملی از برجام خارج شود دیگر نباید انتظار داشت برجام نیم‌بند که تاکنون نتوانسته منافع کشورمان را تامین کند، فایده‌ای برای جمهوری اسلامی ایران داشته باشد. بر همین اساس به نظر می‌رسد دولت جمهوری اسلامی ایران باید خود را برای موضع‌گیری‌های قاطع‌تر درباره اقدامات آینده آمریکا آماده کند.

محکومیت جدید برای ایران

در تازه‌ترین اقدام ضدایرانی در آمریکا، یک قاضی در این کشور ایران را به پرداخت 63 میلیون دلار غرامت به یک ایرانی - آمریکایی که برای 4/5 سال در ایران بازداشت بوده، محکوم کرد.

به گزارش فارس، تین هاول، قاضی دادگاه منطقه‌ای واشنگتن در این حکم اعلام کرد ایران باید مبلغ مورد نظر را به «امیر حکمتی» از اعضای سابق نیروی دریایی ارتش آمریکا بپردازد.

امیر میرزایی‌حکمتی که دارای تابعیت دوگانه ایرانی و آمریکایی است، بین سال‌های 2001 و 2005 به عنوان عضو نیروی تفنگداران دریایی ایالات متحده خدمت کرده بود. وی در تابستان سال 2011 هنگام سفر به ایران توسط مأموران وزارت اطلاعات ایران بازداشت شد.